

Webinar USD-4D

Utrecht Symptoom Dagboek vier dimensioneel

Mei 2025

Stel je voor ...

Je komt binnen op de kamer van meneer De Vries, een 78-jarige man die al maanden in het verpleeghuis woont vanwege vergevorderde hartfalen. Hij zit in zijn stoel bij het raam, zijn blik gericht op de bomen buiten. Zijn handen rusten in zijn schoot, zijn ademhaling is rustig maar moeizaam. Wanneer je hem vraagt hoe het met hem gaat, glimlacht hij flauwtjes en zegt: "Ach, het hoort erbij, toch?"

Maar als je beter kijkt, zie je meer. Zijn houding is anders dan voorheen; zijn schouders iets meer ingezakt, zijn stem zachter dan je gewend bent. De afgelopen weken lijkt hij steeds sneller moe. Hij slaapt veel overdag en laat vaker de maaltijden staan. De bezoeken van zijn dochter maken hem zichtbaar blij, maar als ze weggaat, blijft hij nog lang naar de deur staren. Hij zegt er niets over, maar jij ziet dat het hem raakt.

Wat is het USD-4D?

- **Meetinstrument¹** en **gesprekshulpmiddel** op de vier dimensies van palliatieve zorg
 - Lichamelijk
 - Psychisch
 - Sociaal
 - Zingeving
- Signaleren en monitoren van klachten en zorgen
- Invulbaar door patiënt, naaste en zorgverlener
- Gevalideerd in Nederland voor palliatieve fase en vrij verkrijgbaar

1. Het USD-4D is opgenomen in het [meetinstrumentenoverzicht](#) op Palliaweb. Dit meetinstrumentenoverzicht is een bijlage van het [Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland](#).

Over het USD-4D

Utrecht Symptoom Dagboek 4D

Door het regelmatig invullen van klachten en/of problemen die u
ervaart kunnen we samen de passende zorg vaststellen, evalueren
en waar nodig bijstellen.

Wilt u omcirkelen welk cijfer past bij hoe u de klachten en/of
problemen ervaart op het moment van invullen.

Naam _____ Datum _____

De vragen kunnen ook beantwoord worden door een naaste of door een zorgverlener wanneer u als zieke het niet zelf kan of wil.
Het woord 'ik' in de vragen dan vervangen door 'naaste' of door 'de patiënt/gast/cliënt'.

Kruis aan wie het cijfer bepaalt: 0 patiënt/gast/cliënt 0 naaste 0 zorgverlener

Ik heb op dit moment:												
geen pijn	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg veel pijn
geen slaapprobleem	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg groot slaapprobleem
geen drogemond	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg droge mond
geen slikklachten	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg veel slikklachten
goede eetlust	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	geen eetlust
normaal ontlastingspatroon	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg verstoord ontlastingspatroon

Ander probleem, nl. zie hieronder

_____	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	_____
-------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-------

Ik voel me op dit moment:												
niet misselijk	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg misselijk
niet benauwd	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg benauwd
niet moe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg moe
niet "anders dan anders"	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg "anders dan anders"
niet angstig	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg angstig
niet somber	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg somber

Ander probleem, namelijk

_____	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	_____
-------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-------

Ik voel me op dit moment:												
goed	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	erg slecht

Het leven heeft voor mij op dit moment:												
veel waarde	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	geen waarde

Welke klachten en/of problemen moeten wat u betreft als eerste aandacht krijgen?

1 _____

2 _____

Utrecht Symptoom Dagboek 4D

Onderstaande vragen gaan over uw draagkracht, over de relatie met uw dierbaren en uw eventuele gedachten over het levenseinde.
Wilt u proberen om met een cirkeltje om een cijfer aan te wat het beste antwoord is? 0 = ja en 10 = helemaal niet
De antwoorden op deze vragen helpen ons om de zorg voor u nog beter op uw persoonlijke situatie af te stemmen.

De vragen kunnen ook beantwoord worden door een naaste of door een zorgverlener wanneer u als zieke het niet zelf kan of wil.

Kruis aan wie het cijfer bepaalt: 0 patiënt/gast/cliënt 0 naaste 0 zorgverlener

Ik kom toe aan mijzelf												
ja	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	helemaal niet

Ik kan wat mij overkomt dragen												
ja	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	helemaal niet

Ik kan degenen die mij dierbaar zijn los laten												
ja	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	helemaal niet

Ik voel mij in balans over mijn leven												
ja	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	helemaal niet

De gedachte aan het einde geeft mij rust												
ja	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	helemaal niet

Verder wil ik nog graag laten weten dat.....

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

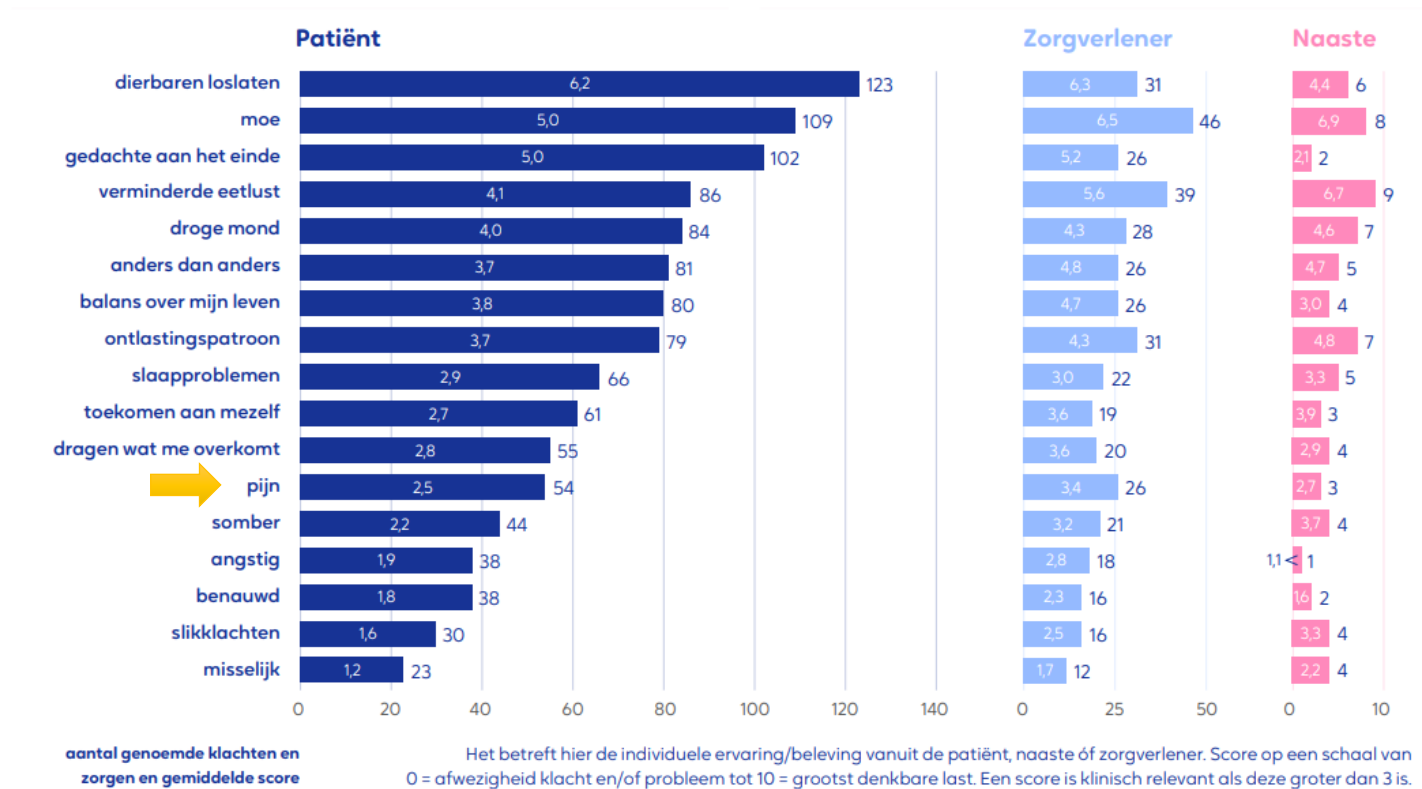

Waarom is het belangrijk?

- Methodisch en gestructureerd
- Signaleren van klachten en zorgen op vier dimensies
 - Lichamelijk
 - Psychisch
 - Sociaal
 - Spiritueel, zingeving
- Autonomie en zorg op maat
- Opent het gesprek
- Objectieve beoordeling van effect interventies
- Inzicht in veranderingen en samenhang
- Eenduidig beeld voor multidisciplinair team
- Ondersteunt proactieve zorgplanning en gezamenlijke besluitvorming

Uitkomst Meting Welbevinden 2024

Werken met het USD-4D

- Het voeren van het gesprek
- Interpretatie van de scores
- Opvolging van het gesprek

palliaweb.nl/richtlijnen-palliatieve-zorg/richtlijn

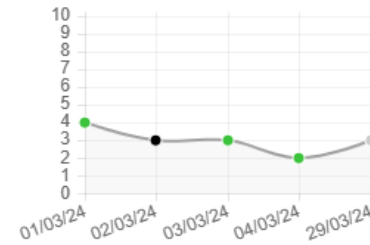
Het voeren van het gesprek

- Leg het doel uit
- De emoties zijn er al, de vragen geven er alleen maar woorden aan
- Uitkomsten bespreken en wat als eerste aandacht moet krijgen
- Neem er even de tijd voor
- Informatie voor zorgverleners op Palliaweb.nl
- Informatie voor patiënten en naasten op Overpalliatievezorg.nl

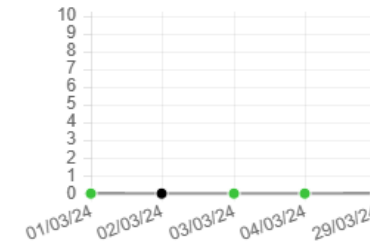
Werken met het USD-4D

Interpretaties van scores

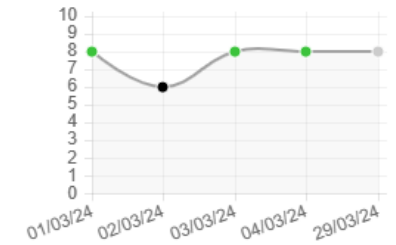
● = beantwoord door patiënt ● = beantwoord door zorgverlener ● = beantwoord door naaste

pijn

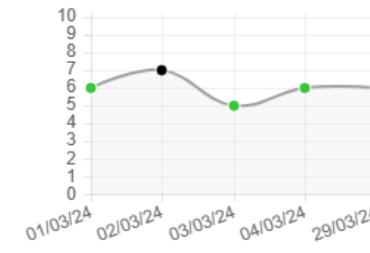
slaapprobleem

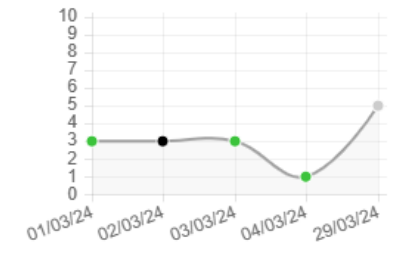
droge mond

slikklachten

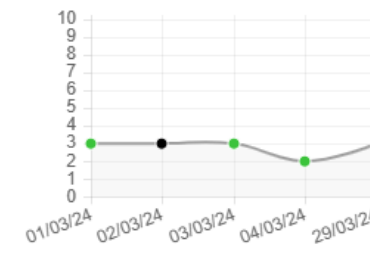
eetlust

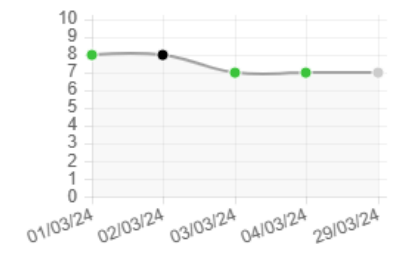
ontlastingspatroon

misselijk

benauwd

moe

Opvolging van het gesprek

- Bespreken in multidisciplinair team
- Landelijke richtlijnen palliatieve zorg
- Deskundigheid
- Vraag aan je patiënten hoe ze het gebruik van het USD-4D ervaren

Webinar USD-4D

Ervaringsverhaal

Inge van Laarhoven
verpleegkundige Hospice De Duinsche
Hoeve

Samen werken aan betere palliatieve zorg

- Samenvatting van de webinar
- Hulpmiddelen op palliaweb.nl/projecten/meting-welbevinden-palliatieve-zorg:
 - USD-4D zakkaartje voor zorgverleners
 - Patiëntenflyer

Vragen, ideeën, feedback?

nppzii@pzn.nl